

LAUWERSMEER

12-14 mei 2017

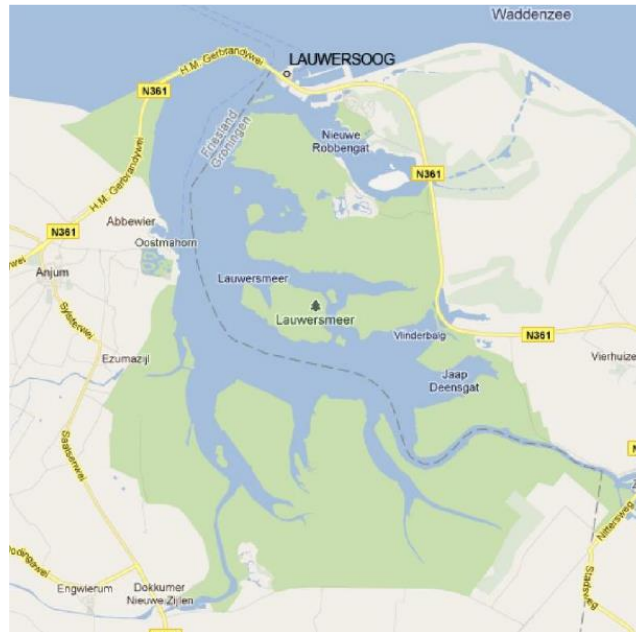

Beb Martens

Georganiseerd door:

www.birdingbreaks.nl

Reisschema

Het Lauwersmeergebied is al jaren een van de beste vogelgebieden van Nederland, een combinatie van een veelvoud aan habitats, met grote waterpartijen, slikken, uitgestrekte polders, moerasbossen, en een stukje Waddenzee kust maken het gebied het hele jaar, maar zeker in het voorjaar erg de moeite waard. Ook in het voorjaar van 2017 liet het gebied zich weer van zijn beste kant zien, met grote aantallen steltlopers, eenden en enkele zeldzame doortrekkers.

Dag 1 – vrijdag 12 mei   Ezumakeeg en Robbengat

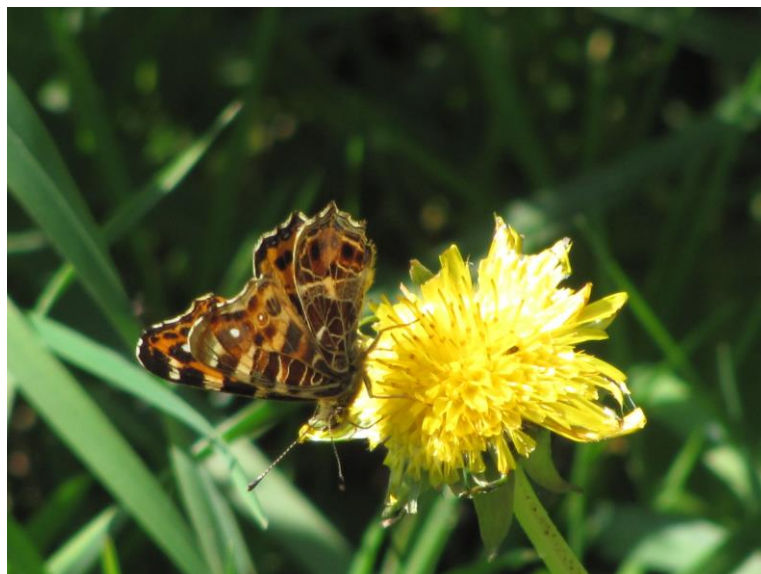
Omstreeks 13u verzamelen we bij hotel de Posthoorn, dat mooi gelegen is aan een gracht in de historische binnenstad van Dokkum. We leren elkaar kennen bij een kop koffie, waarna we onze middag optimaal willen benutten en direct naar het Lauwersmeergebied gaan. Onderweg naar het gebied stortregent het, maar omdat we naar de Ezumakeeg gaan, maakt dit niet veel uit; bij de Ezumakeeg staat een prachtige schuilhut waar we droog staan.

De schuilhut staat aan de zuidkant van het gebied en we worden direct verrast door grote hoeveelheden Kemphanen in allerlei kleden, die tot ons groot genot ook nog eens aan het baltsen zijn op de moddervlakten rond de kijkhut. We zien zwarte mannetjes, witte mannetjes, roodbruine mannetjes en allerlei combinaties van de voorgaande kleuren. Dit is toch wel de meest bizarre soort in het geslacht *Calidris* van de strandlopers! Recent is aangetoond dat bij deze bijzondere soort een gen bepaalt van welke kleurmorph het mannetje is en daarmee wat zijn status is binnen een groep baltsende concurrenten. Helaas zijn baltsende kemphanen een steeds minder geziene verschijning in Nederland. Bij de kijkhut ook grote aantallen bosruiters, enkele prachtige zwarte ruiters in vol broedkleed, en een gigantische hoeveelheid bontbekplevieren. Omdat de hut met het slechte weer zich al snel vult met mensen, besluiten we na een tijdje als het droog is, naar het noordelijke deel van het gebied te gaan.

Kemphaan en -hennen in de Ezumakeeg (Beb Martens)

Hier worden we verrast door enorme hoeveelheden eenden, met leuke verrassingen als zomertaling, een viertal late toppers, en een brilduiker in eclipskleed. Bruine kiekendieven vliegen af en aan, en in de verte vliegt een zeearend over het populierenbos, een slechtvalk heeft het gemunt op een groepje bonte strandlopers. We worden verrast door steeds opnieuw invallende nieuwe soorten, waaronder kleine en Temminck's strandloper, wulp en groenpootruiter. Een rietzanger houdt ons even voor de gek met een meesterlijke imitatie van een baardmanneling. Inmiddels is het weer opgeklaard, schijnt het zonnetje en is het echt warm geworden. We proberen nogmaals de hut aan de noordkant, waar een tweede, dichterbij vliegende zeearend op ons wacht, en de aantallen steltlopers alleen nog maar meer zijn aangezweld. Een mannetje krombekstrandloper in vol broedkleed recht voor de hut roept de aandacht. Bij het terugkeren voor het avondeten zien we een enorme groep rotganzen in de Bantpolder staan, die nauwkeurig maar tevergeefs worden afgespeurd voor een witbuikig of zwart individu. Niet slecht voor een regenachtige middag in Nederland! Tijdens het avondeten vloeit de wijn en het bier al rijkelijk, en onder het eten van een heerlijk nagerecht nemen we onze lijst door.

Landkaartje in lentekleed, Ballastplaatbos (Leslie Hadlock)

Dag 2 – zaterdag 13 mei Bantpolder, Lauwersoog, Jaap Deensgat, Ballastplaatbos

Vandaag bezoeken we de Groningse kant van de Lauwersmeer, maar allereerst hebben we een missie in Friesland. Morinelplevieren zijn soms te vinden in de Bantpolder in het noordwesten van het gebied, dus dat wordt speuren! Tijdens het zoeken zien we enkele andere leuke soorten van open akkerland, waaronder een paapje, enkele tapuiten, en ringmussen. We zoomen onze telescoop ook even in op een groepje luid kwakende groene kikkers, en een rustig etende reebok. We zoeken enkele akkers af en vinden binnen een uurtje een tweetal morinelletjes. Omdat we vroeg zijn begonnen met zoeken is de lucht nog niet zo turbulent en kunnen we ze mooi bekijken vanaf een dijk. Succes!

Het is inmiddels tijd voor koffie, en dit doen we in de haven van Lauwersoog, waar we weer enkele nieuwe soorten kunnen toevoegen, een paartje braamsluiers laat zich ongekend mooi zien voor de soort, een zwarte roodstaart zingt vanaf een lantaarnpaal, en aan de oevers van de haven zijn steenlopers bezig het wier om te woelen op zoek naar voedsel. We bekijken een groepje juveniele zilvermeeuwen, waar zich even later enkele volwassen vogels bij voegen, waaronder een geelpoot.

Jaap Deensgat is het Groningse equivalent van de Friese Ezumakeeg. Het water is hier echter wat dieper, waardoor je er weer andere soorten tegenkomt. Bij aankomst zien we vrijwel meteen enkele mooie baardmannetjes rondscharrelen aan de rand van een slootje. Rietzanger en kleine karekiet zingen vlak naast elkaar, waarmee de zang van beide soorten mooi kunnen vergelijken. Vanuit de kijkhut zien we groepjes kleine en grote mantelmeeuwen, een enkele goudplevier die wegvalt tegen het korte gras aan de rand van het Deensgat en een groepje lepelaars. Bij een uitkijkpunt verder in het gebied kunnen we ons vergapen aan een zingende blauwborst door de telescoop. Ook wiekelt er op grote hoogte een zwarte wouw langs, een leuke verrassing!

Rietzanger (Beb Martens)

We lunchen bij het bezoekerscentrum van het gebied, maar we komen bijna niet aan eten toe, want onderweg naar de picknicktafel worden we opgehouden door een groepje staartmezen en een grauwe vliegenvanger die zich verdekt opstelt in een vlier. Onder het eten worden we vermaakt door een zingende putter. Het bezoekerscentrum ligt aan de rand van een van de productiefste bosgebieden van de Lauwersmeer, het Ballastplaatbos, en we besluiten dan ook tot een wandeling door het bos, niet in het minste om de wielewaal te vinden. Langs het wandelpad worden we om de honderd meter staande gehouden door alweer een nieuwe zangvogel. Eerst een bonte vliegenvanger, dan een overvliegende appelvink, gevolgd door tuinfluiter, en als leuke verrassing een luid zingende en goed zichtbare fluiter. De klapper is echter een prachtige nachtegaal die bijna oorverdovend vlak naast het pad zingt en zich minutenlang mooi laten bekijken. Onze goudgele rakker, de wielewaal, wil echter nog niet, en ook een verwoede tweede poging bij een andere locatie levert niets op. Desondanks vieren we die avond met een ander soort goudgele rakker.

Dag 3 – zondag 14 mei Marnewaard, Ballastplaatbos, Eemshaven, Noordkaap, Jaap Deensgat

We proberen deze ochtend nogmaals de wielewaal, maar worden afgeleid door een andere goudgele rakker, een Orpheusspotvogel die luid zingend in de Marnewaard aanwezig is. Dit is een van de weinige gevallen van deze naar het noorden oprukkende soort in het Lauwersmeergebied en Groningen en dus een uitgelezen kans. De vogel zingt constant, maar zit vaak verscholen. Desondanks zien we uiteindelijk de soort allemaal mooi.

Bij het Ballastplaatbos hebben we deze ochtend meer succes met de wielewaal, en na een mini-expeditie binnen het populierenbos zien we uiteindelijk allemaal verschillende exemplaren, hoewel stilzittende vogels lastig zijn te vinden. In de haven van Suyderoogh vinden we in het zonnetje ook enkele prachtige geoorde futen.

Vogelen aan de Noordkaap van Nederland (Paul van Els)

We besluiten om deze middag ook wat verder te kijken dan de Lauwersmeer, en we rijden oostwaarts door een typisch Gronings landschap met herenboerderijen en enorme akkers

richting Eemshaven. Onderweg letten we op kwartelveldjes, maar door de frisse lente staat de luzerne nog niet hoog en wil de kwartel dus nog niet lukken. In de Eemshaven nuttigen we in het warme zonnetje onze lunch en worden we vermaakt door de eigenaar van het lokale tot scheepswrak omgebouwde cafetaria, die met Groningse tongval en een bungelende sigaret tussen de lippen wilde verhalen vertelt over het goede leven in de 'pittoreske' Eemshaven. In de Eemshaven vinden we Regenwulp, en we moeten natuurlijk ook even een gewone spotvogel binnentikken, want alleen een Orpheusspotvogel op de lijst, dat kan echt niet!

Een stop bij het meest noordelijke puntje van Nederland kan niet ontbreken, en hoogtij op de Noordkaap van Groningen betekent dat steltlopers zich mooi laten zien. Grote wolken bonte strandlopers vliegen af en aan, en landen op palen in het water. Tussen de bontjes zitten enkele tureluurs, groenpootruiters, een rosse grutto, en een tweetal kanoeten. De grotere ruiters landen gewoon bovenop de bontjes om een zitplek te bemachtigen!

Als afsluiter bezoeken we nog eenmaal kort het Jaap Deensgat, waar we boeren-, oever- en huiszwaluw af en aan zien vliegen voor de hut, waar ze landen om modder op te pikken. We kunnen de soorten mooi vergelijken op verenkleed en geluid! Een prachtig zingende blauwborst dichtbij het pad steelt de show.

Onze reis in mei was een succes en we zagen vele leuke soorten, waaronder een van de zeer weinige gevallen van Orpheusspotvogel voor de provincie Groningen, zwarte wouw, een witoogend, een tweetal Zeearenden, een show-off van een nachtegaal en niet te vergeten prachtige morinelplevieren en wielewalen.

Paul van Els, Groningen, 5 juni 2017

Ode aan de wielewaal (Leslie Hadlock)

Soortenlijst

Locatiecode's: EZ-Ezumakeeg, JD-Jaap Deensgat, BA-Bantpolder, LA-Lauwersoog, BP-Ballastplaatbos, MA-Marnewaard, RO-Robbengat, SU-Suyderoogh haven, EE-Eemshaven, NK-Noordkaap

Soort	Dag 1	Dag 2	Dag 3
knobbelzwaan	EZ, RO	JD, BA	
grauwe gans	EZ, RO	JD, BA	
brandgans	EZ, RO	JD, BA	
rotgans (zwartbuik-)		BA	EE
bergeend	EZ,RO	JD, BA	EE, NK
nijlgans	RO	BA	SU
wilde eend	EZ,RO	JD, BA, BP, LA	SU, EE
krakeend	EZ,RO	JD, BA, BP, LA	SU
pijlstaart	EZ		
slobeend	EZ,RO	JD	SU, JD
smient	EZ	JD	JD
wintertaling	EZ,RO	JD	
zomertaling	EZ		
tafeleend	RO	BP	
witoogeend	RO		
kuifeend	EZ,RO	JD, BA, BP	SU, JD
topper	EZ		
brilduiker	EZ		SU
fazant			EE
fuut	EZ,RO	JD	SU, JD
geoorde fuut			SU
aalscholver	EZ,RO	JD, BA, BP	
blauwe reiger	EZ,RO	JD	JD, SU
grote zilverreiger	EZ	JD	JD
kleine zilverreiger		BA	
lepelaar	EZ	JD, BA	JD
zeearend	EZ		
zwarte wouw		JD	
bruine kiekendief	EZ-RO	JD, BA	SU, EE, JD
buizerd	EZ	JD	MA, JD
sperwer		BP	EE
torenavalk	EZ	JD, BA	EE, JD
slechtvalk	EZ		
roodpootvalk	EZ		
meerkoet	EZ-RO	JD, BA	JD, EE, SU
scholekster	EZ	JD, BA	SU, EE, JD
kluut	EZ-RO	JD	JD
kleine plevier		BA	
bontbekplevier	EZ	JD	
morinelplevier		BA	
zilverplevier			NK
goudplevier		JD	

kievit	EZ-RO	JD, BA	JD
steenloper		LA	EE, NK
kanoetstrandloper			NK
krombekstrandloper	EZ		NK
bonte strandloper	EZ	JD	NK
kleine strandloper	EZ		
Temminck's strandloper	EZ		
kemphaan	EZ		
oeverloper	RO	RO	EE
tureluur	EZ	JD, BA	NK, JD
zwarte ruiter	EZ	JD	JD
groenpootruiter	EZ	JD	NK
bosruiter	EZ		
grutto	EZ	JD, BA	
rosse grutto			NK
wulp	EZ		
regenwulp			EE
kokmeeuw	EZ, RO	JD, BA	EE, NK, JD
stormmeeuw	EZ	BA	NK
zilvermeeuw		LA	EE
geelpootmeeuw		LA	
grote mantelmeeuw	EZ	JD	JD
kleine mantelmeeuw	EZ	JD, BA	JD, EE
visdief	EZ	JD, BA	JD, NK
stadsduif		LA	LA
holenduif		BA	
houtduif	EZ	BP	BP
turkse tortel	Dokkum	Dokkum	Dokkum
koekoek	RO	BP	BP
gierzwaluw	EZ	JD	JD
grote bonte specht		BP	BP
veldleeuwerik		JD	JD
oeverzwaluw		JD	JD
huiszwaluw		JD, LA	JD
boerenzwaluw		JD	JD
graspieper		JD, BA	JD
boompieper		BP	BP
witte kwikstaart		JD, BA	JD, EE, NK
gele kwikstaart		JD, BA	JD, NK
roodborst		BP	BP
blauwborst		JD	JD
nachtegaal		BP	MA
gekraagde roodstaart		BP	
zwarte roodstaart		LA	LA
tapuit		JD, BA	JD, NK
paapje		BA	
roodborsttapuit		BP	
zanglijster		BP	

merel		BP	BP
zwartkop		BP	
braamsluiper		LA, BP	MA
grasmus	EZ	BP	
tuinfluiter		BP	
rietzanger	EZ, RO	BA, JD	JD
sprinkhaanzanger		BP	
snor			MA
kleine karekiet		JD	JD
fitis		BP	BP, MA
tjiftjaf		BP	BP, MA
fluiten		BP	
spotvogel			EE
Orpheusspotvogel			MA
winterkoning		BP	BP
grauwe vliegenvanger		BP	
bonte vliegenvanger		BP	
koolmees		BP	BP
pimpelmees		BP	BP
staartmees		BP	
baardman		JD	JD
boomkruiper		BP	BP
wielewaal			BP
ekster		LA	EE
kauw		LA	LA
roek	Dokkum	Dokkum	Dokkum
zwarte kraai	EZ, RO	BP, BA, JD	JD, EE, NK
spreeuw		LA, JD	EE
ringmus		BA	
huismus			EE
vink		BP	BP
kneu		JD	JD, EE
kleine barsijs		BP	
putter		BP, JD, BA	JD, MA
groenling		LA	
appelvink		BP	BP
rietgors	EZ, RO	JD	EE, JD
